

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—, V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročilna za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 64.

Sobota, 12. avgusta 1933.

Leto VIII.

Amerikansko zdravilo za krizo.

Amerikanska avtarkija.

Precejšnjo pozornost je zbudil v gospodarstvu in tudi med delavstvom načrt predsednika Roosevelta glede odprave gospodarske krize in nezaposlenosti. Načrt je vsaj nov problem, o katerega praktičnem pomenu sedaj še ni mogoče govoriti. Vsekakor pa je načeto vprašanje in predsednikov eksperiment bo pokazal, koliko utegne taka operacija v kapitalističnem gospodarstvu izboljšati gospodarske in socialne razmere ter za koliko časa.

Roosevelt je zahteval zase pooblastila za dve leti. Za to dobo hoče uvesti namesto liberalističnega kaotičnega gospodarstva diktatorsko vodstvo gospodarstva.

Rooseveltova pooblastila so dalekosežna. Pooblaščen je, da sme svobodno med delavci in delodajalci sklenjene pogodbe glede mezd in delovnih pogojev, delovnega časa, množine produkcije, cen itd. usiliti industrijam, ki bi pogojev ne hotele sprejeti. Kjer ni kolektivnih pogodb, Roosevelt lahko prisili delodajalce in delavce, da jih sklenejo. **Upirajo se pa temu diktatu farmerji in težka železna industrija.** Diktator Roosevelt pa jim grozi z represalijami.

Roosevelt hoče organizirati gospodarstvo po načrtu, to je, ogniti se **nadprodukciji**. Kot podlaga pa naj služi načrtu **zvišanje cen in kupne moči** z zvišanjem mezd, olajšanje kreditov in razvrednotenje dolarja do 50 odstotkov. Nesposobne banke je treba zapreti, druge banke pa morajo dobiti potrebno zaščito in lastniki hipotek olajšave. V kmetijstvu se mora izvesti predvojna **paritetna produkcija** z ozirom na konzum. Za javna dela se izda 3.3 milijarde dolarjev kredita. V državnem gospodarstvu se izvede najstrožja štednja.

Ta načrt se nanaša večinoma na notranje gospodarstvo, ker zmanjša trgovina Zedinjenih držav itak ni pomembna.

Roosevelt pa dobro ve, da je gospodarstvo mednarodna zadeva. Kapitalistično gospodarstvo sloni poleg na izkoriščanju tudi na medsebojni konkurenci. Zato namerava Roosevelt skleniti pogodbe z ostalimi ameriškimi državami, zlasti v južni Ameriki. S tem hoče prepričati sosednjo konkurenco in pridobiti te države za enak načrt. kar bi pomenilo **amerikansko avtarkično gospodarsko politiko**.

Ne dvomimo sicer, da bo skrajšanje delovnega časa, dalje večji konzum, vsaj deloma olajšal današnje razmere. **Ni pa mogoče misliti, da bi se kapitalizem odrekel dobičku, konkurenci.** Mednarodni kapitalizem te morale nima. Zato bo nadaljeval svoj boj proti omejitvam ali kvečjemu skušal si osvojiti po teh direktivah in načrtih diktatorsko oblast, kakor se to že dogaja v evropskih fašističnih državah.

Zadnje dni je Roosevelt razglasil še gospodarski mir, ki prepoveduje izpore delavstva delodajalcem, delavcem pa stavke.

Nemški fašizem divja

Talci! Talci! Policijski oblastnik v Lübecku je odredil: za vse prestopke marksistov in drugih opozicijonalcev bodo morali bivši marksistični voditelji odgovarjati. Za dejanja, katerih storilci so znani, vendar

Delavci in nameščenci, bodimo pripravljene!

Pred novelo k obrtnemu zakonu.

Novi obrtni zakon, ki je stopil lani v veljavo, je povzročal podjetnikom silno mnogo preglavic. Mislili so, kako bi ga obšli, da bi delavci in nameščenci ne prejimali po zakonu zagotovljenih dobrin. Po navodilih svojih delodajalskih organizacij so odpovedovali službe in sklepali nove pogodbe, misleč, da se na tak način zakon lahko obide. Prav značilna je bila v tem primeru borba ljubljanskih trgovcev proti novemu zakonu, ki so hoteli na nezakonit način sabotirati določbe zakona. To gibanje smo opažali po vsej banovini. Poročali smo že tudi, kako reakcionarne zahteve glede na izpremembo zakona so stavile delodajalske organizacije.

Novi obrtni zakon je kopija avstrijskega obrtnega zakona z edino razliko, da so bile v tem zakonu markskatere ugodnosti, ki jih ima avstrijski zakon poslabšane oziroma izpuščene. Skoraj vse bistvene določbe novega zakona so veljale že prej po služabniškem redu in po nameščenskem redu. Nove zahteve delo-

dajalcev se torej tičejo pravzaprav samo obstoječega varstva nameščencev in delavcev.

Trgovinski minister je naročil, da se zakon izpopolni, da se ugotovi jasno in precizno pravno stanje. V svrhu enotnega izvajanja zakona ni potrebna novelizacija, če ne bi se hotelo vnesti bistvenih izprememb, marveč bi zadoščale potrebne izvršilne naredbe. Vlada se je pa odločila, da izda k zakonu novelo, kar pomeni, da hoče zakon **bistveno izpreminjati**. Minister sicer pravi, da nove dopolnitve ne smejo prizadeti bistvenih načel, na katerih temelji zakon, **prav tako pa ne sme biti v njih novih omejitev svobode gospodarskega delovanja.** V tem navodilu je izražena vsa tendenca novelizacije.

Za zbiranje potrebnega materijala za zakonsko novelo so bila pozvana prizadeta ministrstva, banke uprave ter delodajalske in delavske zbornice. Bojimo se, da podpira to novelizacijo reakcionarni duh.

Revolucija na Irskem?

Katoliška in fašistična diktatura v boju.

Predsednik irske vlade se je že desetletja boril za neodvisnost Irske. Anglija pa je rešitev tega vprašanja zavlačevala. Danes je Irska angleški dominijon s samoupravo. Proti De Valeri pa nastopajo modrosrajčniki ali irski fašisti, ki groze z

revolucijo. Napetost med vlado in opozicijo je tako velika, da bo opozicija, če ne bi mogla izvojevati zmage v parlamentu, ki je bil odgoden, nadaljevala borbo izven parlamenta. Fašizem zahteva popolno neodvisnost Irske in — diktaturo.

Nemčija pred inflacijo?

Zlato so fašisti zapravili.

Ko je bil socialni demokrat Herman Müller nemški kancler, je znašalo kritje nemških bankovcev 65 odstotkov; pod kanclerstvom Brüninga (katoliški centum) je padlo kritje na 25 odstotkov. Danes znaša kritje papirnatega denarja le še 5.1 odstotka, kljub temu, da je takrat, ko je Hitler prevzel oblast, znašalo

še 30 odstotkov. V treh mesecih svojega vladanja je Hitler zagospodaril pet šestin kritja. Hitler dela to po navodilih dr. Schachta in drugih kapitalistov in veleposestnikov.

Taka je perspektiva »tretjega cesarstva«, ki pripravlja za delavstvo in nameščence silno kritičen socialni položaj.

Indija dobi novo ustavo.

Prišel bo čas, ko si bodo Indijci sami krojili ustavo.

Indijski narodi se bore že par stoletij za svoje pravice. V zadnjem času se je največ poročalo o Gandhijevih akcijah. Neizprosni angleški kapitalizem pa ne popusti ter hoče obdržati vodstvo Indije v rokah angleškega režima. Izdelan je načrt za državo Burma. Dežela bo imela guvernerja kot zastopnika angleškega kralja z ministrskim svetom. Parlament bo imel dve zbornici, senat s 36 člani in zbornico. Polovico teh bo imenoval guverner, polovica bo voljenih. Vojaštvo, zunanja politika, kulturne in valutne zadeve, kakor tudi kovanje denarja spadajo v področje guvernerja. Guverner je odgovoren britski vladi in parlamentu. Obenem je vrhovni vojaški poveljnik. — Taka bo nova svoboda Indijcev.

jih ni mogoče ujeti, bodo vsi njihovi svojci aretirani.

„Delavski“ voditelj Hitler govori.

Ako te gospod udari po desnem licu, nastavi mu še levo.

Hitler je spisal knjigo z naslovom »Moj boj«, in sicer leta 1923, ko je bil zaradi puča proti republikli v zaporu. V tej knjigi je ta »delavski« voditelj napisal tudi ta-le stavek:

»Sluga in služkinja iz kaste ubogih se morata učiti molčati, ne le, če sta opravičeno grajana, marveč se morata tudi učiti, da prenašata krivico molče.«

Ta stavek je napisan na 155. strani knjige. Hitler je že tukaj povedal, da je njegov socializem — suženjstvo. V toliko je pošten. Obžalovati je samo tiste ljudi, ki smatrajo takega človeka za voditelja. Žal, imajo danes skoraj vse stranke v svojih programih besedo socialen in socialističen, ne povedo pa tako odkrito, kakor je to povedal Hitler v svoji knjigi, da je to samo firma, ne pa resna točka programa v interesu delavstva, oziroma socialnih razmer.

Ustavni boji in delavski razred v Jugoslaviji.

Piše Jovo Jakšič.

Sodbonosno vprašanje za državo in našo stranko.

Gibanje za obnovo socialistične stranke je izzvalo med delavci nove velike nade na boljšo bodočnost. S tem mora biti vprašanje ustanovitve stranke za nas rešeno. Ker za to: ali je treba stranko **obnoviti**, ne morejo biti merodajni ne zakonski predpisi, ki se kakor znano vsak čas menjajo, niti mišljenje teh ali onih meščanskih krogov, nego izključno samo to: **ali bodo delavci našo iniciativo za obnovo stranke odobrili** in ali se bodo stranke **oprijeli**. O tem danes ne more biti nikaškega dvoma. Dogodki v svetu volje delavcev do obrambe niso oslabili, ampak so jo nasprotno še **pojačali**. Delavci ne vodijo desperaterskih razgovorov o gotovih pogreškah nemških socialistov; delavci instinktivno čutijo, da so se vsi njihovi nasprotniki združili proti njim baš radi tega, ker je njihova politika v jedru bila delavska in pravilna. V obnovljeni stranki vidijo delavci močno sredstvo obrambe. Vse kar stoji na razrednem stališču, brez ozira na dosedanje frakcije, je za obnovo stranke. Z ostalimi delavstvom, ki je izgubilo pravo pot izpred oči, za enkrat ne moremo računati; naj obnovljena stranka skrbi za to, da jih bo pridobila za se.

Važno je vprašanje, kakšno ime naj damo stranki — jaz sem za to, da jo imenujemo socialno-demokratsko — in kakšen program naj ima — jaz sem za to, da bo v njem predvidena zaščita vseh onih, kateri žive od svojega dela in ki drugih ne izkoriščajo. Vendar pa to oboje ne bo odločilno vplivalo na to, kakšna in zlasti še **kako** velika bo stranka. Kakorkoli se bo tudi stranka imenovala in kakršenkoli program bo imela, iz vrst malomeščanstva, inteligence in kmetov ne bo imela nobenega dotoka vse dotlej, dokler jo delavci ne bodo napravili jako in vplivno. Nekoliko javnih sestankov, ki so se vršili v poslednjem času, je to že pokazalo. Ti sloji, v kolikor ne gredo z onimi, ki imajo sedaj oblast v rokah, se naslanjajo na one, o katerih mislijo, da bodo prišli na oblast jutri ali pa pojutrišnjem. Delavci se radi dogodkov v Nemčiji niso razočarali nad socializmom — za socialno zdravje del proletarijata socializem ni intelektualno prepričanje, katero more človeka razočarati, ampak življenska potreba, za koje uresničenje se on bojuje v **vseh** okoliščinah — pač pa oni prej naštetih sloji! Le-tem imponirajo samo oni, ki so v sedanjem trenutku močni. Mi naše stranke ne moremo ojačati s pomočjo teh slojev, ampak bomo mogli te sloje šele pridobiti s pomočjo že ojačene stranke. To prvobitno, osnovno, snujočo silo more dati stranki le **povprečen delavec** v naši državi. Tega povprečnega delavca. — razume se tudi privatnega uradnika — dobiti in zaposliti za stranko — v tem leži jedro vprašanja.

Ali kako? Po mojem mišljenju pri tem ne bo igralo odločilne vloge niti ime stranke, niti to, kako če biti sestavljen njen program. Veliko važnejše bo to, **kakšen splošen značaj bo imela stranka**, kakšna bo, da se

tako izrazim, ona po svoji prirodi, po svojem bistvu. Ena in ista točka v programu se z načinom agitacije, z jačjim ali slabšim podčrtavanjem tega ali onega mesta, z zunanjim nastopom, lahko različno, da celo protivno tolmači. Vendar, ako hočemo ustvariti stranko z zdravo mentaliteto, potem bomo morali poskrbeti za to, da ona ne bo niti slabša, niti boljše kot pa je naš delavski razred.

(Dalje prihodnjič.)

Poljska diktatura se izpopolnjuje.

Pilsudski osvaja vse vajete.

V nedeljo se je vršil v Varšavi dvanajsti kongres poljskih legijonarjev. Pred 25. leti, torej še pred svetovno vojno je Pilsudski osnoval to tajno vojaško organizacijo. Drugi dan kongresa je poročal o ustavnih reformi, ki jo je izdelal sedanji vladni blok, ministrski predsednik Slawek. Slawek je poudaril, da je pred letom 1926. vladal na Poljskem sistem političnih strank, ki pa, kakor meni fašistični govornik, niso čvale interesov države kot celote. Leta 1926. je Pilsudski proglasil diktaturo, ki je stremela za tem, da dobi oblast predsednik republike. Leta 1926. pa se je ta poizkus le deloma posrečil, današnji načrt ustave pa bo izročil vso oblast neposredno predsedniku republike.

Bodoči senat bo sestavljen iz elite naroda. Prvi senat, ki se bo konstituiral po sprejetju ustavne reforme, bo obstojal do dveh tretjin iz odlikovancev z redom »Virtuti militari« in križa neodvisnosti, ker so to ljudje ugleda in zaslužni za državo. Ostale člane senata pa bo imenoval predsednik republike.

Z nameravano izpremembo ustave bo zavladala nad ubogim, zatiranim in versko fanatičnim poljskim narodom »legalna« brezpravnost, ki zbuja tudi po slovenskem časopisju vidno veselje.

Poljska je pa tudi precej industrijska država, dežela, v kateri vlada klerikalna fevdalna zlahta še neokrnjeno, kakor je vladala ob neodvisnosti Poljske in tudi v oblasti ruske despotije pred vojno. Tako kakor drugi narodi tudi Poljaki absolutnega despotizma ne bodo dolgo in tudi ne radi prenašali.

Gandhija so na njegovem pohodu angleške oblasti zopet aretirale in obsodile na 1 leto zapora, ker se ni hotel odpovedati nadaljni agitaciji. Gandhi namerava začeti z novo gladovno stavko.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

55

»Kako križ,« je pomislil blagajnik. »Zakaj križ? Odkod ta križ, če je pa analfabetizem enkrat za vselej in za večno likvidiran in se znajo vsi podpisati?«

Blagajnik je gledal in kaj je zagledal? Da je stal križ v vrsti z imenom Hlebnikov.

Blagajnik je skočil h knjigovodji — radi križa namreč. Knjigovodja k tajniku. In tajnik — zopet dalje.

V tovarni se je začelo med ljudmi šušljanje: kakšna trojka je to? V taki dolgi dobi, so govorili, ne morejo analfabetizma likvidirati?

Predsednik tovarniškega odbora je skočil k blagajniški linici in si ogledal plačilno polo. Tudi trojka se je zbrala pri blagajniški linici. Gledajo — resnica. Nasproti Hlebnikovu stoji križ.

»Kdo je ta Hlebnikov,« so vprašali. »Zakaj Hlebnikov ni likvidiran? Zakaj so vsi pismeni in prosvetljeni, samo edini Hlebnikov tava v mraku in temi? In kako je to dopustno? In kaj je delala trojka ves ta čas in s katerim delom telesa je mislila?«

In trojka je sedela tu in skomizgala z rameni.

Pozvali so Hlebnikova. Je kvalificiran strugar. Nerač je prišel.

Letna skupščina Delavske zbornice.

Neprecenljivo delo zbornice za delavstvo in nameščence. Nevoščiljivi nasprotniki tulije z volkovi.

(Konec.)

Premoženjsko stanje zbornice.

O denarnem poslovanju in bilanci za leti 1931 in 1932 je poročal s. Čelešnik. Bilanca izkazuje pribitek 32.000 Din, čeprav je članstvo vedno padalo. Vse premoženje zbornice znaša nad 7 milijonov Din.

S. Ošlak je predlagal v imenu finančne kontrole zaupnico upravnemu odboru, ki je bila brez debate in soglasno sprejeta. — Najboljši dokaz, da je vsa kritika opozicije le pesek v oči, preračunana na nevednost ljudstva, ker so bili še doslej vsi proračuni in bilance vedno soglasno sprejeti. Opozicija sama je do dna duše prepričana, da bi ona vsega tega ne znala in ne zmogla, ali nevoščljivost in volilna groznica ji ne dopuščata, da bi to javno priznala, zato goni mlino na veter.

Novi proračun in kritika krivcev.

Takoj nato je poročal s. Čelešnik še o proračunu za leti 1932-1933. Za tem poročilom je spustil narodno-socialistični vodja grafičkov, Kosem, volilni govor in to deloma celo v imenu grafičarjev, kakor da so oni že res čisto narodno-socialistična organizacija, ki bi ga pa bil moral razlagati kje v parlamentu ali pa svojim prijaznim poslancem.

Vsa Slovenija ve, da je Delavska zbornica čisto preveč inicijativna, da posega s svojimi navetji in uspehi celo v zakonodajno delo, za Kosma je pa premalo inicijativna, ker njegova organizacija bojda ne ve, kako se rešuje brezposelnost. In zbornica ji pa tega ni povedala. Ker je govoril v imenu kluba, mu je na to narodni klub ploskal.

G. Silvester je na kratko izjavil, da bodo krščanski socialci glasovali za proračun.

Obračun s Kosmom.

G. Kosmu sta odgovarjala ss. Uratnik in Svetek. Hud in pravičen je bil obračun z naročeno demagogijo. Kakor mrzla prha so leteli argumenti na presenečena ušesa improvizirane opozicije. Sodrug Svetek mu je povedal, da naše organizacije prav dobro vedo, kaj hočejo, v čem je vzrok križe, kako jo je rešiti. Saj so to šele pred kratkim jasno povedale. Če tega Kosmove organizacije ne vedo, je to znamenje, da so si člani izbrali ideološko napačno, ali sploh neusmerjene ljudi, z desničarsko-ekonomskimi nazori. Ideologije pa zbornica ne vzgaja.

Nemški delavci rebelirajo!

V zmešanih glavah se svita.

Pozno prihajajo take vesti iz Nemčije, ker jih režim zatira in prepoveduje širiti.

Takole je bilo:

Osobje založniške tiskarne Hamel v Charlottenburgu je imelo v četrtek, dne 18. maja obratno zborovanje. Poročevalec je govoril o — liberalizmu — marksizmu in nacionalnem socializmu. Že med govorom je delavstvo delalo medklice. Ko je poročevalec končal svoj govor, je hotel oditi, zborovalci so pa zahtevali, da se o referatu debatira in da mora referent ostati na zborovanju. Kot drugi govornik je govoril voditelj obratne fašistične celice. Ob tem govoru so zopet nastali razburjeni medklici: mast je postala dražja, maslo

S. Uratnik je rekel, da se mu je zdelo neokusno pri poročilu o inicijativnosti zbornice navajati posamezna dejstva, ker pa g. Kosem to izrecno želi, in je mnenja, da se ni v tem pravcu nič delalo, potem naj ta dela kar po vrsti slede:

1. Dali smo v zadevi brezposelnih pobudo za pomožno akcijo, ki je rodila zadovoljive uspehe.

2. Bednostni sklad, ki predstavlja naj-novejši in najizdatnejši socialno-politični akt, se je rodil v Delavski zbornici. Povabil sem na razgovor banovinska poslanca Golouha in Tavčarja, dal misel za uvedbo tega fonda in danes je to zakon, le žal ne povsem tak, kot smo želeli.

3. Komisijo, ki se je pred kratkim vršila v Trbovljah in rešila 2 milijona za rudarje, dala pobudo za veliko nabiralno akcijo, smo predlagali mi.

4. Berite strokovno literaturo pred izdajanjem obrtnega zakona, pa jo primerjajte z novim in modernim obrtnim redom in opazili boste, da so v zakonu cela poglavja prepisana iz naših predlogov. Če vam spravlja skromen tajnik brez vsake politične moči cela poglavja svojih predlogov v obrtno zakonodavstvo, ki velja za celo državo, potem naj pride nekdo in dokaže, da je zbornica neinicijativna.

5. V državi se ni pripravljalo delavstvu koristnih zakonov, h katerim bi zbornica ne bila stavila svojih predlogov.

Tako bi lahko našteval še dalje, vendar sem mnenja, da bodo zadoščali že ti argumenti, da se ovrže trditev govornika o naši neinicijativnosti.

Burno ploskanje je sledilo tem Uratnikovim izjavam.

Volilni red.

Med zasedanjem skupščine je delal odsek na volilnem redu, in je sodrug Jakomin na koncu poročal o rezultatih tega dela ter prosil skupščino, da naj volilni red v predloženi obliki sprejme. Z volilnim redom se ni strinjali narodni klub, on bi rad imel volitve po občinah in okrožnih uradih, zato je izjavil dr. Bohinjec, da bo glasoval proti.

Pri glasovanju o volilnem redu je glasovalo 11 delegatov proti, vsi ostali pa za. Delegatov je v celem 60.

Takoj nato je bila skupščina zaključena. Delegati so se že popoldne vračali zopet v svoje kraje.

je dražje. Odstopite! Poberite se! Sami hočemo govoriti!

Zborovanje je bilo tako razburkano, da ga je moral predsednik zaključiti. Na zborovanju so bili sami organizirani fašisti!

Ta primer dokazuje, da nemško delavstvo še ni izgubilo čuta demokracije ter se že zaveda prevare.

Francoski učitelji proti sedanji vladi. V Parizu je bil 3. avgusta t. l. otvorjen kongres socialističnih organiziranih učiteljev. Od 120.000 francoskih učiteljev jih je 90.000 socialistično organiziranih. Že prvi govornik je ostro napadel sedanjo vlado Daladiera. Generalni tajnik učiteljskega sindikata je stavil kongresu predlog, da se prekinejo vsi stiki z vlado in da na dan zopetne otvoritve parlamenta stopi vse učiteljsvo v polurno protestno stavko. — Predlog je bil z navdušenjem sprejet.

Doma in po svetu.

Bednostni banovinski sklad. V dravski banovini se je ustanovil poseben bednostni sklad, katerega prejemki so proračunjeni na devet milijonov dinarjev. Sklad se ne bo porabljal le v pomoč onim, ki so v potrebi zaradi krize, marveč se bo tudi porabljal za prirastek ljudi na deželi, ki ne morejo dobiti tam kruha. Davščine v ta namen se bodo pobirale predvsem pri industrijskem delavstvu, industriji in obrti, dočim veleposvetstva ne prihajajo v poštev. Sklad se bo porabljal za mesto in deželo. Če mali kmet in služinčad ne moreta nositi takih novih bremen, nosi jih pa lahko in je moralno dolžna veleposet.

Občinske volitve v podeželskih občinah v dravski banovini se bodo vršile dne 17. septembra t. l. Volitve v občine so v zmislu zakona javne!

Zagrebski peki sabotirajo občinsko anketo. Zagrebška obrtna oblast je sklicala anketo, če niso morda cene kruha z ozirom na pocenitev moke še vedno previsoke. Pekovskih mojstrov ni bilo na anketo. Poslali so pismeno pojasnilo, češ, da so že dovolj znižali krušne cene. Na podlagi ugotovitev pa je kljub temu anketa določila cene kruha takole: belemu 3,50 Din, polbelemu 3,25 Din in črnemu 3 Din za kilogram. Cene za fino pecivo ostanejo; določena je pa teža za mlečno pecivo najmanj 5 dkg, za ostalo pecivo 7 dkg.

Litijskemu tekstilnemu delavstvu so zopet znižali plače. Litijska tekstilna tovarna Mautner d. d. je zahtevala, da se delavstvu znižajo plače za 12 odstotkov. Pri pogajanjih se je sklenilo, da se pripusti znižanje povprečno za 7 odstotkov. To je zopet nov dokaz, kako nesocialno nastopajo podjetništva proti delavstvu. Tekstilna industrija pri nas cvete. Prvič so delavske plače tako nizke, da v nobeni drugi stroki ne tako, in drugič ja konjunktura v tej stroki razmeroma dobra. Razen tega v splošnem draginja narašča. Radovedni smo, če je neprimerno izkoriščanje res patent tujih družb?

Koroški sodrugi iz Avstrije (14) so v soboto, dne 5. in v nedeljo, dne 6. avgusta t. l. obiskali Ljubljano, da so si ogledali mesto, Delavsko zbornico, prostore strokovnih organizacij ter zlasti tudi zdravstveno opremo ambulatorijev okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Ob krasnem dopoldnevu so naši prijatelji obiskali tudi ljubljanski grad s prelepim razgledom.

Menih je izvršil samomor. V samostanu Gornji Kovilji v Vojvodini se je v svoji celici ponoči ustrelil s pomočjo ogledala s samokresom v sence 60 letni menih oče Lavrencij. Arhijerejski sinod je namreč odredil, da se mora samostan v Gornji

Vprašali so ga:

»Si pismen?«

»Da,« je rekel.

»Ali se znaš,« so ga vprašali, »podpisati s priimkom?«

»Da,« je rekel. »Tri mesece so me likvidirali.«

Predsednik ni vedel, kaj si naj misli. Trojka je samo skomignila z rameni. In blagajnik je prinesel plačilno polo.

Pokazali so jo Hlebnikovu in ga vprašali:

»Kdo se je podpisal s križem?«

Hlebnikov je gledal in gledal.

»Da,« je rekel, »to je moja pisava. Jaz sem napisal križ. Bil sem pijan, pa nisem mogel napisati priimka.«

Ljudje okrog so se začeli smejati.

Vsi so čestitali trojki, razumljivo, ker ni osmešila cele tovarne. Hlebnikovu pa so stiskali roke.

»No,« so rekli, »kamen se nam je odvalil od srca. In mi smo že mislili, da ti, Hlebnikov, še vedno tavaš v mraku in temi...«

In v drugi polovici meseca je Hlebnikov, kljub vsej svoji znanosti, zopet napisal križ in nikdo se ni več nad tem čudil. Navadili so se takorekoč na to.

9. Zadeva z žganico.

Že zgodaj zjutraj se je začela slavnost v vasi Maksimovka.

Najprej so šli ljudje v gruči po vasi okrog z zastavami, prepevali »Internacionalno«, na to pa so se zbrali pri požarni straži. In shod se je začel.

Predsednik je stopil po stopnicah na oder in zamahnil s čepico.

Gruče ljudi so se odkašljale, vseknile temeljito in obmolknile. Le tu in tam so kmetice z zobmi tiho luščile jedra podsolnčnic.

»Torej, bratje,« je rekel predsednik. »Občina naj odloči, ali se naj zadeva z žganico zapíše ali ne.«

»Dobro bi bilo,« je odgovorila občina.

»In če, da,« je rekel predsednik, »je zadeva takšna... Vsa občina naj pove, ali ima Ivan Ivanovič Gusjov konja ali ga nima?«

»Nima,« je bilo slišati iz občine, »nima konja... kravo, da, to ima, to je res, ali konja je zapil, nebodigatreba.«

»Da,« je rekel predsednik. »Konja je zapil... Zapomnite si to... In dalje, recimo, na primer, Aleksej Matvejevič... Ali je Kozlovu ukradel uzde, ali jih ni?... Ukradel jih je. In zakaj in za kakšne svrhe je to ukradel? Nadaljujemo: Aleksej Rudnič. Ali je porinil Aljoši nož med rebra, ali ga ni? Porinil ga je. Zakaj, bil je pijan... In sedaj vprašam občino, zakaj vse to, odkod vsa ta beda?«

»Kaj mar mi vemo,« se je oglasilo iz množice. »Od žganice, ali...?«

(Dalje prihodnjič.)

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Kovilji spremeniti v ženski samostan, a menih bi se morali že v par dneh premestiti v razne druge moške samostane. Oče Lavrencij bi se bil moral preseliti v samostan Gornje Remete. Tega pa stavec, ki je preživel vse svoje življenje v svojem ljubljenskem samostanu, ni mogel prenesti in je rajši tvegalo zveličanje svoje duše. Pokopali so ga samomorilca brez cerkvenih časti.

Proti uvedbi splošne obvezne delovne dolžnosti, kakor jo skušajo uvesti nekatere države, se je izrekel kongres mednarodne strokovne internacionale, ker te metode še povečujejo brezposelnost.

Nemški fašisti so zopet tri soc. dem. poslance odgnali v koncentracijsko taborišče. Te dni so bili odvedeni v koncentracijsko taborišče v Oranienburg poslanci Fric Ebert (sin bivšega predsednika republike), Franc Künstler in Heilmann.

Cionistični kongres zaseda te dni v Pragi, na katerega so židovske občine vseh dežel poslale svoje izvoljene delegate. Je to pravi parlament naroda brez domovine.

Predsednik prejšnjega Reichstaga, socialist Loebe, je bil 4. avgusta z več drugimi aretiranci odveden iz Berlina v koncentracijsko taborišče Breslau.

Barbarizem v Nemčiji se nadaljuje. Nemška vlada preganja prav posebno komuniste, ki se tajno organizirajo in gibljejo. Sklenila je obenem prav po barbarski morali, da bo v vseh primerih, če bi ne mogla zapreti »krivca«, zaprla njegove sorodnike ali pa tudi njegove somišljenike ne glede na to, ali so kaj zadržali ali ne. — Sistem talcev je ostanek iz divjaške dobe, zato se v Nemčiji pač ne more obnesti.

Belgija je zvišala takso na vizum za potovanje v Nemčijo in je s tem skoraj onemogočila potovanje v tretje cesarstvo. Sploh so nemška letovišča, zlasti obmorska, ki so bila druga leta polna tujcev, letos prazna.

V Strassbourghu (Francija) so bili v noči od 3. na 4. avgusta veliki nemiri. Stavkajoči stavbinci so imeli velik shod, v katerega se je vmešala policija. Že tedaj so bili spopadi. Zvečer je pa več tisoč delavcev vdrlo v notranje mesto, kjer so znosili iz kavarn in drugih lokalov mize, stole, zaboje in drugo ter zgradili barikade. V bojih s policijo je bilo pet stražnikov in 30 demonstrantov težje ranjenih. Spopadi so trajali vso noč. Položaj je napet, ker se je stavbincem pridružilo še ostalo delavstvo. — Mir je v Strassbourghu zopet vpustavljen. Oblasti so ugotovile, da so krvave nemire povzročili zlasti hitlerjevski emisarji, ki so se pritihotapili iz Nemčije.

Japonska protestira proti Zedinjenim državam, ker se Zedinjene države oborožujejo in imajo baje tajno pogodbo s Kitajsko. Japonci pravijo, da se s tem krši pomorski sporazum. — Tudi japonsko-kitajska vojna je kršila mednarodni sporazum, pa se Japonska poživlja nanj.

Ljubljana.

Ljubljana dobi novo III. realno gimnazijo s kraljevim ukazom. Ob 25 letnici smrti Adamiča in Lundra v Ljubljani jima postavijo na Pogačarjevem trgu spomenik, ki ga je izdelal kipar Peruzzi. Na novo se uredi Vodmatski trg. Regulirala se bo okolica stare šišenske cerkve. Na Špici med Ljubljano in Gruberjevim kanalom se namerava zgraditi veliko ljudsko kopališče. Dela na regulaciji Ljubljane se nadaljujejo, za kar je odobrenih novih 2 milijona dinarjev.

Voe, kar rabite za pisarne, kupujte v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

V razgovoru z našimi delavci.

Zanimivosti iz naših delavskih naselbin.

(Dalje)

Nasprotniki so si že mnogo prizadevali, da bi steklarje (pri Sv. Križu) pridobili zase, vendar zaman. Ko so se potem tudi prepričali, da jih ne bodo mogli niti razdvojiti, jim je nek pobožen gospod rekel: »Ostanite že kar ste, ali vsaj moje ovčice mi pustite pri miru.« Steklarji pa so mu dejali: »Ugrabili vam jih bomo, kolikor se bo le dalo.« Naši steklarji se namreč ne brigajo samo zase, ampak tudi za svojo okolico. Predvsem za

zdraviliško delavstvo.

To delavstvo, ki živi sredi med bogatijo in razkošjem, katero se zbira v Rog. Slatini od blizu in daleč, še prav posebno občuti težki položaj najemnega delavca. Letos je v juljski sezoni (sredi meseca julija) odpuščila zdraviliška uprava kar 60 delavcev, ker letošnja sezona daleč zaostaja za lansko. Saj je bilo v juliju mesecu komaj 700 gostov v zdravilišču, medtem ko jih je v prejšnjih letih bilo skoroda še enkrat toliko. Kam bodo šli odpuščeni uslužbenci, za to nihče ne vpraša, nihče si s tem vprašanjem ne beli glave.

Dajte torej delavstvu, kar je delavskega!

V kopališču, v katero sem in tja zaide tudi kak manj petičen človek, ki res išče zdravja, verujoč v zdravilno moč slatinskih vrelecev, so stanovanja v hotelih, ki so lasti zdraviliške uprave, precej draga. Ena prenočna stane Din 50, k temu pribije uprava 20 odst. za postrežbo, Din 2 za odpravo in Din 1 obč. davka. 20 odst. pribitek za postrežbo je nekaj edinstvenega, takega višokega pribitka ne pobirajo nikjer. Koncem konca bi se človek s tem še kako pomiril, če bi se ta odstotek tudi res v celoti razdelil med postrežniški personal. Kolikor smo poučeni, pa temu ni tako. Zato so radi tega pribitka ozlovoljeni ne samo gosti, ampak tudi personal, ki mora posojati za pobiranje pribitka svoje ime, ne da bi potem tudi dobil to, kar mu gre.

Za delavce ni popusta!

Kopališčna uprava je uredila novo kopališče, katerega bi se radi posluževali tudi naši steklarji in pa nameščenci steklarne. Pred dalj časa so oboji zaprosili potom tovarniškega ravnanstva pri kopališčni upravi, da naj bi jim dovolila uporabo kopališča po znižani ceni Din 2 (za goste stane Din 8). Delavstvo v Rogški Slatini sploh nima v bližini vode, v kateri bi se lahko okopalo, in je računalo s tem, da bo kopališka uprava prošnjo ugodno rešila. Vendar pa se je v svojem pričakovanju zelo zmotilo.

Maribor.

Svobodaši! V nedeljo, dne 13. avgusta t. l. ob 9. uri dopoldne se vrši v dvorani Delavske zbornice, Maribor, Sodna ul. 9/II okrožna konferenca »Svobode«. Te konference se bodo udeležile vse podružnice mariborskega okrožja. Glavno poročilo in smernice bodočega dela bo podal zvezni predsednik s. Štukelj. Ker se bodo na tej konferenci obravnavala zelo važna vprašanja, je dolžnost celokupnega odbora, da se iste zanesljivo udeleži. Ostali člani so kot gostje prisrčno vabljeni! — Odbor.

Zopet kršitev zakonitega počitka v trgovinah. V torek, dne 15. t. m., bodo v Mariboru trgovine odprte, tako je sklenilo in razglasilo tuk. združenje trgovcev. Proti temu sklepu se je takoj pritožil Pomočniški odbor in ravno tako tudi Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, katera se je v tem oziru obrnila na obrtno oblast in bansko upravo, da ta nezakoniti in neoportni sklep združenja onemogoči. Ta sklep združenja je tukajšnje trgovske nameščence zelo razburil, ker se jim vzame ravno v teh pasjih dnevih en dan prostega počitka. Razburjeni so tembolj radi tega, ker vedo, da bodo ta dan trgovine ravno tako prazne, kakor so bile vedno ob takih prilikah. V Ljubljani se vrši vsako leto dvakrat velesjem in druge velike prireditve in ni trgovcem v Ljubljani prišlo na misel, da bi ob nedeljah in praznikih svoje trgovine odprli. Ali hočejo res mariborski trgovci ponižati Maribor na navadno podeželsko vas, kjer imajo trgovine lahko noč in dan odprte? Apeliramo na uvidevnost gg. trgovcev, da naj ta svoj sklep brez vsake škode sstirajo!

Položaj Maribora je »Jutro« točno pogodilo, ko piše v sobotnem uvodniku: »Prevelika bližina Gradca, takratnega deželnega glavnega mesta, ni dopustila večjega razmaha. Gradec je pritegnil nase zelo

Kopališka uprava je namreč sporočila tovarniškemu ravnanstvu, da je pripravljena ustreči prošnji tovarniških nameščencev, vendar pa le pred ali pa po sezoni. Za delavstvo kot tako pa, kakor izgleda, ni mogoče dovoliti popusta niti sedaj, niti pozneje. Kdor pozna trdo in težko delo naših steklarjev, ve, da rabijo solnca, vode in zraka. Zanje je kopelj v poletni dobi nujna potreba — čas pa imajo, ker delajo samo do prvih popoldanskih ur —

že iz zdravstvenih razlogov.

Banska uprava, v katere področje spada tudi zdravstvo, bi radi tega pač morala svetovati kopališki upravi, da naj gre v tem oziru delavstvu na roko. Saj naši steklarji niso divjaki, da bi se jih z visokimi cenami moralo odvracati od poseta kopališča in tudi umazani ne bi prihajali v kopelj, ker si pot in umazanost operejo s telesa že doma. Skoro vsak hribovski kraj ima že danes javno kopališče, urejeno tako, da ga morejo posečati tudi najrevnejši, le v naši Rog. Slatini ga ni, oz. je, pa samo za take, ki so petični, ki prihajajo sem od drugod, domačini-delavci pa morejo k večjemu gledati, kako se drugi kopljejo. To so prilike, o katerih bi človek lahko govoril in pisal na dolgo in široko! Gospodje, dajte delavcu, kar rabi za okrepitev svojega zdravja! Če ga poznate takrat, kadar ga rabite, ga poznajte tudi tedaj, kadar bi mu lahko kaj nudili.

Kako je bilo nekdanj in kako je sedaj.

Na splošno pa so socialne prilike v okolici Rog. Slatine silno slabe. (Industrije ni, razen v steklarni pri Sv. Križu in na Straži ter v tovarniškem rudokopu. — Rudnik pa je na dosedanem mestu že izčrpan in so sedaj po dolgem iskanju zasledili novo, en meter debelo žilo, ki pa leži že na hrvaški strani.) — Kmetje so reveži in kdor hodi po slatinski okolici, ga mora pogled na to bedo, ki se vidi že okoli kmečkih bajt in gleda takorekoč skozi okna in vrata, naravnost zgroziti.

Svoj čas je bilo tod okoli blagostanje. Veliko ljudi je živelo od »kontrabantarstva«, ki je bil precej donosen posel vzdolž cele kranjsko-hrvatske meje. Koliko bajt je zrastle iz tal, ki jih je rodilo kontrabantarško blagostanje. Sedaj meje ni več, ni ne kontrabantarstva, ne blagostanja, ostale so le bajte, ki kažejo svoja suha rebra.

Tako je v toliko poveljčevani Rogški Slatini in njeni okolici. Slatinski vrelci niso zdravilo za socialno bedo, ki vlada tod in ki se bo morda še pogoršala.

(Dalje prihodnjič.)

razsežno podeželje, Maribor sam pa ni imel pravega zaledja, marveč je bil z okolico vred sam le nekako zaledje Gradca... Članek je samo pozabil pripomniti, da se v tem oziru za Maribor po prevratu ni prav nič spremenilo na boljše.

»Mariborski teden«. Pri letošnji prireditvi se opaža v vsakem oziru boljša organizacija kot pa lansko leto, kar se zlasti pozna tudi na zanimanju občinstva in na obisku, ki je letos dokaj zadovoljiv. Na veselilnem prostoru je minuli torek igrala godba »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev« pod vodstvom kapelnika g. M. Schönherrja, kar je znatno pripomoglo k lepemu obisku. — Minulo sredo pa se je vršila predstava drame »Celjski grofje« na Rotovškem trgu, ki je v vsakem oziru lepo uspela. Tudi vstopnina je letos dokaj zmernejša kot pa lansko leto.

Uspeli zaupniški sestanek. Minuli četrtek se je vršil v dvorani Delavske zbornice zaupniški sestanek, na katerem se je razpravljalo o raznih aktualnih vprašanjih strokovnega gibanja. Sestanku je predsedoval s. Jelen, ki se je uvodoma bavil z lokalnimi vprašanji, nato pa je govoril tajnik »Strokovne komisije« s. Golmajer iz Ljubljane, ki je v daljšem govoru lepo obrazložil mizerni položaj, v katerem se delavstvo nahaja in naloge, ki čakajo svobodne strokovne organizacije. Navzoči so pazno sledili izvajanju referenta in mu burno pritrjevali. Le žal, da obisk vsled neprimerne časa ni bil povsem zadovoljiv.

Obisk sodrugov iz Eggenberga. V nedeljo, dne 13. t. m., bo prispelo v Maribor 150 sodrugov in sodružic iz Eggenberga. Gostje prispejo s štirimi avtobusi. Sprejem se bo vršil ob 7. uri jutraj pri Tomšičevem drevoredu, kjer jih bodo pričakovali delavski kolesarji in pevski odsek pekov. Sodrugi in sodružice se naprošajo, da se udeležijo sprejema gostov v čim večjem številu.

Henko

omehča trdo vodo, da postane kot deževnica. Mehka voda poveča penjenje in učinek mila ali pralnega sredstva. Zahtevajte vedno in povsod Henko sodo za pranje in čiščenje.

Prostovoljno v smrt. Minulo nedeljo ponoči se je vračal v spremstvu svojih tovarišev iz službe strojevodja Viktor Miklavžina na svoj dom na Pobrežje. Prišedci na železniški most, se je nenadoma zavihtel čez ograjo in kočil v globino. Vzrok samomora še ni povsem znan. Domneva pa se, da je Miklavžina šel prostovoljno v smrt, ker ni mogel preboleti smrti svoje matere, ki je pred par tedni umrla.

Delavsko turistično društvo »Prijatelj Prirode«. V ponedeljek, dne 14. avgusta se vrši ob 20. uri v društvenem lokal, Frankopanu ul. 1/1 odborova seja.

Izlet na Pohorje. »Prijatelj Prirode« v Mariboru priredi od 13. do 20. avgusta izlet na Pohorje. Odhod v nedeljo, 13. avgusta, ob 5.30 od koroškega kolodvora do Vuze-nice. Prijave sprejema sodr. Angleitner.

V nedeljo, dne 13. t. m. se vrši na igrišču »Maribora« ob pol 10. uri prijateljska tekma med S. S. K. »Maribor I.« : D. S. K. »Svoboda« I. »Maribor« nastopi po dolgem času zopet komplet. Tudi »Svoboda« nastopi v najmočnejši postavi, ker velja ta tekma za glavno preizkušnjo za mednarodni tekmi 2. in 3. septembra v Grazu. Postava »Svobode«: Ivo, Strnad, Novak, Jaki, Allmer, Breznik, Filipce, Dasko, Sinkovič I., Mili, Mirko, rez. Rožmarin, Zidanšek.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Mariborski teden.

I. Razstave

1. Tujsko-prometna razstava — kulturni in socialni razvoj Maribora in okolice. — 2. Velika sokolska razstava — uspehi in razvoj sokolstva v južni Štajerski zadnjih 20 let. — 3. Velika lovska razstava — največja in najpolnejša vseh dosedanjih tovrstnih razstav — lovstvo in umetnost — vloga lovstva v gospodarstvu. — 4. Razstava narodnih noš in vezenin. — 5. Vrt-narska razstava — posebna razstava kaktusov. — 6. Vinarska razstava — pokušnja najboljših štajerskih vin. — 7. Kuncerejska razstava — kožuovina. — 8. Paviljon mariborskih umetnikov — Maribor v sedanjosti in preteklosti. — 9. Paviljon sportnih trofej mariborskih društev. — 10. Paviljon »Jadranske straže«. — 11. Revija mariborske industrije, trgovine in obrti v obliki prispevkov za veliko reprezentančno efektivno loterijo, ki bo v zvezi s potrdilom o obisku Mariborskega teden. — 12. Paviljon »Mariborskih mestnih podjetij« — plin, elektrika in voda v gospodinjstvu in gospodarstvu. — 13. Higijenska razstava — Zdravstveni dom.

Vstopnina Din 5.—, za otroke Din 2.—.

II. Prireditve

Razstave so odprte dnevno od 7.30 do 19. ure. — Stalne vstopnice Din 20.—.

Petek 11. 8. ob 20.30 uri — Gledališka predstava Kreftovih »Celjskih grofov« na starodavnem Rotovškem trgu.

Sobota 12. 8. ob 15. uri — Lahko-atletsko prvenstvo Maribora na igrišču S. K. Rapid, ob 20. uri — Večer narodnih pesmi na veselilnem prostoru, ob 20.30 uri — Nastop malih harmoničarjev I. S. S. K. Maribor — z istim sporedom kot na Bledu pred Nj. Kr. Vis. Kraljevičem Andrejem, od 14. ure do mraka — Strelske tekme Lovskega društva in Streljačke družine na strelišču v Radvanju.

Nedelja 13. 8. od 1. ure in od 14. ure do mraka — Strelske tekme Lovskega društva na strelišču v Radvanju; ob 8.30 uri — Lahko-atletsko prvenstvo Maribora (igrišče Rapida); ob 15. uri — Velike kombinirane konjske, motociklistične in kolesarske dirke na dirkališču Tezno; ob 10. uri Mednarodno propagandno skakanje na »Mariborskem otoku« (na startu najboljši skakalci Avstrije in Jugoslavije) — Koncert;

ob 20.30 uri — **Koncert pesmi in arij:** Nastop mariborčanke Erike Družović.

Ponedeljek ob 16. uri — **Koncert na otoku:** 14. 8. ob 20.30 uri — Gledališka predstava Kretovih »Celjskih grofov« na starodavnem Rotovškem trgu.

Torek 15. 8. od 14. do 24. ure — **Velika veselica in beneška noč** na Mariborskem otoku.

III. Veliko zabavišče med Prešernovo in Cankarjevo ulico.

Restavracije, kavarne, plesišče in razne atrakcije. — Vstopnina po 19. uri Din 3.—, od srede 9. avg. Din 2.—.

Vse informacije daje brezplačno urad »Mariborskega tedna«, Maribor, Gosposka ul. 36, palača Ban. hranilnice, tel. št. 28-01.

Organizacija izletov, stanovanski urad, poverjenstvo Jugosl. Touring kluba itd. Pridržujemo si pravico spremembe programa.

Kdo vlada v Nemčiji?

Devet od desetih vladnih predsednikov je plemičev.

Nemčija ima deset raznih deželnih vladnih predsednikov, od katerih je devet plemičev.

Ti so: Princ Filip Hesenski, baron Lunink, baron Herman Luninck, dr. pl. Bonsen, pl. Menbart, baron Oeynhausens, dr. pl. Stockhausen in Zschintzsch, pl. Pfeffer in dr. pl. Bethke.

Te vladne predsednik je imenoval »ljudski« kancler in voditelj narodno-socialističnih delavcev Adolf Hitler.

To je socializem plemenitih fevdalnih gospodov...!

Celje.

Zahvala. Stanovanjski najemniki zgradbe Pokojninskega zavoda v Celju se najlepše zahvaljujejo krajevni upravi za ves trud, ki ga je imela, da je izposlovala pri centrali zavoda znižanje najemnin za 10 odnosno 15 odstotkov. Enako se zahvalujemo tudi centrali Pokojninskega zavoda v Ljubljani za blagohotno naklonjenost in socialno uvidenost, ki jo je pokazala s tem, da nam je baš v teh težkih časih olajšala naša bremena. V Celju, avgusta 1933. — Stanovanjski najemniki Pokojninskega zavoda v Celju.

Urarski vajenec se sprejme pri **ALBERT ECCARIUS**, urar Maribor, Slomškov trg št. 5

RAZGLAS O LICITACIJI.

MESTNO NAČELSTVO V MARIBORU razpisuje za **dobavo in montažo vodovodne in sanitarne opreme** pri zgradbi poslopja za carinsko pošto in carinske urade na glavnem kolodvoru v Mariboru

I. JAVNO PISMENO PONUDBENO LICITACIJO na dan **28. avgusta 1933 ob 11. uri dopoldne**

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba št. 4.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na svote odobrenega proračuna, ki znaša za

kompletno dobavo in montažo . . . . . Din 99.224.20

Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. marca 1932, Službene Novine br. 70 - XXIX z dne 26. marca 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglaš o licitaciji v Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

Književnost.

Socialistični časopis »Snaga«. Socialistični časopis »Snaga«, ki izhaja kot mesečnik v Sarajevu (pošt. pred. 181) v avgustovi številki prinaša te-le prispevke: Jova Jakšić, Ustavni borbe i radniška klasa, Dragiša Lapčević, Vodje Socialne demokratije u Srbiji; Bogdan Krekić, Oko izrade novog partiskog programa; Dr. Živko Topalović, Nesposobnost kapitalizma; Jon Moddleton Mury, Kriza engleskog socijalizma; Julian Besteiro (Madrid), Socijalistički rad na izgradnji Španije; P. R., Smrt Klare Zetkin; Kulturni pregled: Dve nove Binozine knjige; Tragedija djaka — ili vaspitnog sistema? Turizam; Stvar Prijatelja prirode pred kongresom Saveza planinarskih društava; Vesti; Obnova Socialističke partije; Delji Herald; Gutenbergova proslava; Iz uredništva. — Naročnina za eno četrtletje Din 9.—.

Trbovlje.

Počitniški dom priredi v nedeljo, dne 20. avgusta skupno s »Svobodo« in »Prijateljem Prirode« velik družinski izlet na Mrzlico, na lastno zemljišče. Ob tej priliki nastopajo tudi pevski zbori »Svobode« iz Celja, Zabukovce, Hrastnik I., Hrastnik II., Zagorja in Trbovelj, kakor tudi delavska godba iz Trbovelj. Za pijačo in deloma tudi za jestvine bo preskrbljeno. Vabimo tudi vse druge »Svobodaše« in »Prijatelje Prirode«, da se po možnosti udeležijo tega izleta. Torej na veselo snidejete 20. t. m. na Mrzlici!

Lesce.

Podružnica »Svobode« priredi v nedeljo, dne 3. septembra t. l. ob 3. uri popoldne na vrtu g. P. Olipa (Pernuša) v Lescah veselico, združeno s plesom in šaljivo pošto. Čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov podružnice in izpolnitev knjižnice. V slučaju slabega vremena se prireditve vrši 8. ali 10. septembra 1933. Družnost! — Odbor.

Jesenice.

Prah po jeseniških cestah. Pred meseci je bil na Jesenicah zdravnik, specialist za tuberkulozo, ter je omenjal, da je na Jesenicah leglo tuberkuloze, dasi zrak ne bi dopuščal takih domnev. Vsakokrat, kadar grem po jeseniški glavni cesti, ki ima pa nešteto imen (t. j. po avtomobilski cesti Ljubljana—Podkoren), mi stopi pred oči ta ugotovitev. Oblaki prahu, ki dosegajo strehe enonadstropnih hiš, prinašajo s seboj

miriade vsemogočih bacilov in gotovo ne vplivajo zdravilno na prizadeta pljuča jeseniških pasantov. Res, človek se kar boji avtomobila, kaj šele enega za drugim, kakor je to zdaj poleti slučaj. Jeseniška občina škropi cesto bolj redko in to z nezadostno škropilnico, pri kateri se človeku zdi, da voda za vozom sproli izhlapava. In ni samo vprašanje Jeseničanov, tudi vprašanje tuiskega prometa je prizadeto, saj morajo imeti potniki v avtu, ki je slučajno privozil za drugim, več kakor dovolj prahu, da jih mine veselje potovati po teh cestah še kdaj. Ura se že bliža dvanajsti; zato: rešitelji, kje ste?

Ribnica na Pohorju.

Delavsko gibanje v ribniškem kotu. Nekoliko smo zakasnilo z našim poročilom o uspehu dramatične predstave naše »Svobode«; dramski odsek je 23. julija vprizoril krasno dramo iz delavskega življenja »Rdeče rože«. Obisk je bil ogromen, mnogo ljudi je moralo oditi, ker je zmanjkalo prostora. Igralci pa so se potrudili, da so s svojo igro res zadovoljili. — Naslednje nedeljo, dne 30. julija, je dramski odsek »Svobode« z isto dramo gostoval na lehniškem odru izobraževalnega društva (ki je radevolje odstopilo oder, za kar se mu »Svoboda« zahvaljuje) in je tako mogel tudi Lehničanom pokazati, kaj zmore delavsko kulturno gibanje na Ribnici. Kljub deževnemu vremenu pa je bil poset tudi tukaj jako dober, čeprav ljudje iz oddaljenih krajev

niso mogli priti. — Naša podružnica »Svobode« je še mlada, saj smo jo ustanovili šele 23. aprila letos. Šteje pa danes že 46 izvršujočih članov, ima svoj godbeni odsek (godbo na pihala), sestavlja se godba na lok, marljivo deluje dramatični odsek; kjer se zlasti uveljavljajo naše sodružice, potem pa tudi pevski odsek. Delavstvu še pa v splošnem silno slabo godi. V kamnolomu Milana Lenarčiča počiva delo že od maja t. l., v kamnolomu Antona Resa pa dela še kakšnih 70 delavcev. Ti so polno zaposleni, jih je torej vsaj še nekaj, ki imajo košček vsakdanjega kruha. Večina delavstva pa strada, z ženami in otroci vred. Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije jih podpira kolikor more, so pa seveda vsi še zelo mladi člani. Vsi delavci pa so zavedni. V našem kotu ni mesta za fašizem, preveč poznamo nacionalistične fraze, da bi jim kdo nasedel. Naš kraj je znan, ker smo že pred vojno imeli tu svojo svobodno strojkovno organizacijo in socialnodemokratsko stranko ter nam je dunajska centrala pošiljala slovenske govornike iz Trsta na naše shode. — Mnogi delavci bi si radi naročili »Delavsko Politiko«, pa zaenkrat ne morejo, ker so brezposelni. Upamo pa, da se bo enkrat obrnilo in smo tudi prepričani, da si bomo z razredno organizacijo izboljšali naš položaj ne samo pri nas, ampak po celem svetu.

Ribniška »Svoboda« priredi izlet na Pesek (Vinterjeva koča) dne 15. t. m. Odhod iz Ribnice ob 4. uri zjutraj, od Resovega kamnoloma ob 5. uri. Vabimo vse sodružice in sodruge, da se tega izleta udeležijo.

ZA DELAVNIKE

POTREBUJETE NA DEŽELI IN V MESTU POCENI OBLEKO.

Napravili smo tako za Vas, oglejte si v naših prodajalnicah obleko

SELO

po Din

140.- 150.- 160.-

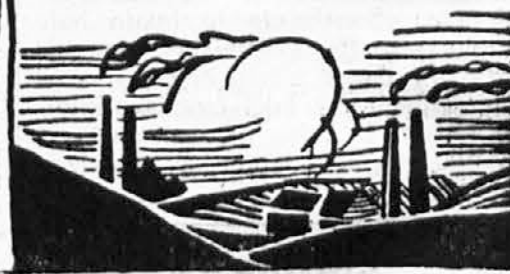
za celo obleko (suknjič, telovnik, hlače)

Din **50.- 55.- 60.-**

stanejo hlače same.

Služimo javnosti: z nizkimi cenami, dobrim blagom in veliko izbiro

TIVAR OBLEKE

Mariborski teden

Od 5. do 15. avgusta 1933

50% popust na železnicah in parobrodih za prihod od 3.-15. in za odhod od 5.-18.

13 razstav, med njimi: lovska razstava, velika gozdarska razstava, največja sokolska razstava.